

U C H W A Ł A Nr XIII/92/2025

Rady Miasta Rypin

z dnia 26 marca 2025 roku

w sprawie: przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.¹), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.²) oraz art. 6 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2030 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Rypin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta Rypin

Jarosław Nowatkowski

¹Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, 1907, 1940.

²Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1572.

Uzasadnienie:

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. 2024 poz. 1973).

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2024-2030 będzie służył do podejmowania działań przez jednostki gminne w celu przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy domowej oraz prowadzenia działań profilaktycznych przeciwdziałając występowaniu tego zjawiska w mieście Rypin.

Załącznik do Uchwały Nr XIII/92/2025

Rady Miasta Rypin

z dnia 26 marca 2025 roku

**Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej
oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
w Gminie Miasta Rypin na lata 2025 – 2030**

Marzec 2025

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
Rozdział I Uwarunkowania prawne	4
1.1 Podstawa prawna	4
1.2 Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy domowej	5
1.3 System przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście Rypin	6
Rozdział II	
Charakterystyka zjawiska przemocy domowej	8
Rozdział III	
Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Rypin	9
3.1. Dane demograficzne i społeczne	9
3.2. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	11
3.3. Zjawisko przemocy domowej w środowisku lokalnym	16
Rozdział IV	
Analiza SWOT	19
Rozdział V	
Adresaci i realizatorzy Programu	21
Rozdział VI	
Cele i zadania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2030	22
Rozdział VII	
Finansowanie, monitoring oraz realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025 – 2030	25
Zakończenie	26

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, że instytucja rodziny, definiowana w systemie praw człowieka jako „naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa”, jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej. Szczególnie chroniona instytucja rodziny ustrojowo jest łączona z podstawową dla systemu praw człowieka zasadą ochrony życia rodzinnego i prawem rodziców do wychowywania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniami. Jednocześnie w duchu subsydiarności działań władzy publicznej, przepis art. 33 Konstytucji, nakłada na nią obowiązek konstruowania polityki rodzinnej i społecznej z uwzględnieniem zasady równych praw mężczyzn i kobiet w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. Zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą, również krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej i społecznej. Rodziny doznające przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym. Badania empiryczne oraz doświadczenie wskazują, że prawidłowo funkcjonujące środowisko rodzinne jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji. Natomiast przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tej podstawowej funkcji rodziny, jak i dla samorealizacji każdego z jej członków.

Statystycznie większość osób doznających przemocy domowej stanowią kobiety. Innymi szczególnie wrażliwymi kategoriami osób doznających przemocy domowej są m.in.: małoletni, osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne. Dodatkowo przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw wprowadzają rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, którzy zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności.

Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Na zjawisko przemocy domowej mają bardzo duży wpływ mity i stereotypy, bowiem wiele z nich stoi na straży jednej z największych wartości w naszej kulturze, którą jest rodzina. Mity i stereotypy opisują więc "pożądane" relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, rodzicami i dziećmi. Wyznaczają role kobiecie, mężczyźnie, dzieciom. "Wyjaśniają" samo zjawisko i "dają wskazówki", jak należy postępować wobec problemów rodzinnych. Wiele z nich również, w najlepszej intencji ochrony rodziny, sprzyja niestety przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymywanie się od reakcji osób z zewnątrz. Przekonanie to nakazuje trzymanie spraw „rodzinnych” w tajemnicy przed obcymi. Zamyka dom przed ingerencją z zewnątrz. Jest to jeden z najpowszechniejszych hamulców powstrzymujących reakcję osoby doznającej przemocy i innych ludzi oraz świadków stosowania przemocy w celu uzyskania pomocy oraz zatrzymania przemocy domowej.

Definicja przemocy domowej na podstawie znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa to zjawisko jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Z badań i doniesień praktyków wynika, że dzieci wychowujące się w rodzinach, gdzie jest przemoc "nasiąkają" przemocą. Nawet jeśli nie są bezpośrednio bite, upokarzane, wykorzystywane, zaniedbywane i molestowane, a "tylko" obserwują zachowania przemocowe np. traktowanie matki przez ojca, to równocześnie są osobami doznającymi przemocy. Przemoc w rodzinie jest wzorcem negatywnym dla dzieci. Dla ich przyszłego dobra należy dążyć do zatrzymania przemocy i pokazania wzorców życia rodzinnego opartych na wsparciu, miłości, przyjaźni, życzliwym i dobrym wzajemnym traktowaniu.

ROZDZIAŁ I

Uwarunkowania prawne

1.1 Podstawa prawna

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2030 został opracowany zgodnie z dyspozycją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. 2024 poz. 1973).

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są zadaniami własnymi Gminy i pozostają spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
- Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny
- Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego
- Ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny
- Ustawie z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego
- Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w Mieście Rypin
- Rządowym programie przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2024–2030

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa zadania własne Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej głównie poprzez:

- opracowanie i realizację programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2024-2030 będzie służył do podejmowania działań przez jednostki gminne w celu przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy domowej oraz prowadzenia działań profilaktycznych przeciwdziałając występowaniu tego zjawiska w mieście Rypin.

1.2 Zmiany prawne w systemie przeciwdziałania przemocy domowej

W 2023 r. zaczęło obowiązywać wiele istotnych zmian dla funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy.

Najistotniejsze zmiany przepisów prawa dotyczące przeciwdziałaniu przemocy głównie dotyczą:

- Diagnozowanie przemocy w oparciu o jej nowe nazewnictwo oraz definicję - „przemoc domowa zamiast przemoc w rodzinie”- zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie rodzinę jako taką, w której przemoc występuje,
- Poszerzono definicję osoby doznającej przemocy domowej, osoby stosującej przemoc domową oraz świadka przemocy domowej. Przemoc domowa nie dotyczy już tylko osób wspólnie mieszkających oraz gospodarujących.
- Obowiązkowy udział osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno– edukacyjnych lub psychologiczno–terapeutycznych.
- Nowe zasady funkcjonowania Zespołów Interdyscyplinarnych.
- Nowe zasady realizacji procedury Niebieska Karta w oparciu o zmiany w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta".

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc domową, a bezpośrednio przepisy mogą stosować funkcjonariusze policji podczas interwencji w związku z wystąpieniem zjawiska przemocy domowej:

- zakaz zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą;
- zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego Miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba dotknięta przemocą domową, i przebywania na tym terenie – jeżeli osoba dotknięta przemocą domową uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Nowelizacja stanowi zatem uzupełnienie rozwiązań z 2020 r. pod postacią tzw. „Ustawy Antyprzemocowej”, która wprowadziła do porządku prawnego uprawnienie do wydawania wobec osoby stosującej przemoc domową nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do tego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

Wszystkie powyższe zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez:

- Policję lub Żandarmerię Wojskową,
- sąd – postanowieniem o udzieleniu zabezpieczenia,

- sąd – postanowieniem o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa.

Na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw gminy powołały skład nowych Zespołów Interdyscyplinarnych wygaszając tym samym „stare” zespoły oraz przekształcając grupy robocze rozpatrujące procedury Niebieska Karta w grupy diagnostyczno - pomocowe.

1.3 System przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście Rypin

Na podstawie ustawy z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej Burmistrz Miasta Rypin w dniu 26 października 2023 r. Zarządzeniem nr 132/2023 powołał członków Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście Rypin.

Zespół składa się z osób na co dzień pracujących w instytucjach oraz organizacjach takich jak:

- jednostka organizacji pomocy społecznej,
- gminna komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policja,
- oświata,
- ochrona zdrowia,
- kuratorzy sądowi.

Obsługę organizacyjno-techniczną i finansową zespołu interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie. Członkowie zespołu spotykają się na posiedzeniach w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy przede wszystkim realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej m.in. poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- opracowanie projektu programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,

➤ kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Grupa diagnostyczno - pomocowa jest powoływana przez Zespół Interdyscyplinarny do rozpatrywania spraw związanych z przemocą domową w przypadku wpłynięcia do Zespołu Interdyscyplinarnego wypełnionego formularza Niebieska Karta – A lub uzasadnionego podejrzenia wystąpienia przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Osoby powołane przez zespół do składu grupy diagnostyczno-pomocowej wykonują swoje zadania w ramach obowiązków służbowych. Podstawowy skład grupy to pracownik socjalny oraz funkcjonariusz policji, którzy koordynują pracami zespołu.

Skład grupy diagnostyczno-pomocowej na wniosek jej członków może być poszerzony o:

- pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- asystenta rodziny,
- nauczyciela wychowawcę będącego wychowawcą klasy lub nauczyciela znającego sytuację domową małoletniego,
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny,
- przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pedagoga, psychologa lub terapeutę.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej potocznie nazwana „antyprzemocową” przesuwa naszą uwagę z „przemocy w rodzinie” na bardziej ogólny termin „przemoc domowa”. To znacząca zmiana, która odzwierciedla fakt, że przemoc może występować w różnych relacjach domowych. Nowelizacja wprowadza bardziej precyzyjną definicję osób doznających przemocy domowej. Zamiast używać określenia „osoby dotknięte przemocą w rodzinie”, teraz mówimy o „osobach doznających przemocy domowej”. Ma to na celu uwzględnienie przypadków przemocy, które niekoniecznie związane są z tradycyjnymi więzami rodzinnymi i partnerskimi. Ustawa wprowadza także pojęcie „osób stosujących przemoc domową”. To odnosi się do sprawców przemocy domowej, a wcześniej nie istniała tak sprecyzowana definicja. Daje to organom ścigania i sądom większą precyzję w traktowaniu sprawców przemocy. Nowelizacja wprowadziła modyfikacje w procedurach związanych z procedurą „Niebieska Karta”. Jest to istotne narzędzie w szybkiej reakcji na przypadki przemocy domowej, dlatego usprawnienie go to istotny krok w zapewnieniu bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej. Jednym z kluczowych elementów nowelizacji jest wprowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych skierowanych do sprawców przemocy domowej. To próba rozwiązania problemu u źródła, zmieniając zachowania sprawców i redukując przemoc. Podsumowując, nowa ustawa „antyprzemocowa” to krok w kierunku bardziej efektywnej walki z przemocą domową. Zmieniając terminologię i rozszerzając ochronę na różne konteksty życia domowego, daje ona nadzieję na poprawę sytuacji osób dotkniętych przemocą.

ROZDZIAŁ II

Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

Przemoc to celowe i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- JEST INTENCJONALNA - przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby.
- SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza a osoba ją stosująca - silniejsza.
- NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE - osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do netykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
- POWODUJE CIERPIENIE I BÓL - osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony.

RODZAJE PRZEMOCY:

PRZEMOC PSYCHICZNA np. izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie

PRZEMOC FIZYCZNA np. bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne

PRZEMOC SEKSUALNA np. zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych

PRZEMOC EKONOMICZNA np. niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne

PRZEMOC ZA POMOCĄ ŚRODKÓW KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ np. wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne .

INNE np. zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

ROZDZIAŁ III

Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Miasta Rypin

3.1. Dane demograficzne i społeczne

Rypin jest jednym z najstarszych polskich miast. Pierwsze informacje o nim pochodzą z 1065 roku. Już w XI wieku miasto stało się stolicą odrębnej jednostki terytorialnej, zwanej kasztelanią, a od wieku XIV – powiatu. W ciągu tysiąclecia swych dziejów Rypin czterokrotnie pozbawiany był swej pozycji miasta stołecznego północnej części Ziemi Dobrzyńskiej. Dochodziło do tego z różnych przyczyn w latach 1236-1300 (rozbięcie dzielnicowe), 1797-1866 (zabory), 1916-1918 (I wojna światowa), 1975-1998 (po Gierkowskiej reformie administracyjnej).

Rypin znajduje się we wschodniej części województwa kujawsko - pomorskiego w powiecie rypińskim (jest siedzibą powiatu), na szlaku wiodącym z Kujaw na Warmię i z Pomorza na Mazowsze. Leży w północno-wschodniej części historycznej Ziemi Dobrzyńskiej nad rzeką Rypienicą - dopływem Drwęcy. Geograficznie obszar otaczający Rypin należy do Pojezierza Dobrzyńskiego. Ze względu na duże skupiska jezior na południowym zachodzie, okolice nazywane są Szwajcarią Dobrzyńską.

Według danych z roku 2018 Rypin ma obszar 10,96 km², w tym:

- użytki rolne: 65%
- użytki leśne: 4%

Miasto stanowi 1,87% powierzchni powiatu.

Liczba mieszkańców naszego miasta na koniec 2024 r. – wynosiła 15 060 osób /zameldowanych na pobyt stały – 14 737 oraz czasowy - 323/

Według danych GUS z 31 grudnia 2019 r. Rypin liczył 16 130 mieszkańców. Z końcem 1998 r. gminę miejską zamieszkiwało 16 971 osób, gęstość zaludnienia wynosiła 1697 osób na km² powierzchni. Od roku 2010 obserwuje się systematyczny spadek ludności miejskiej.

Ludność - Według stanu na 31 grudnia 2023 r., liczba ludności Miasta Rypin wyniosła 15 204 osób (zameldowanych na pobyt stały 14 917 osób, zameldowanych na pobyt czasowy 287), z czego 52,15 % stanowiły kobiety i spadła w porównaniu do roku 2022 o 1,02 %.

Liczba ludności gminy stanowi 35,37 % ludności powiatu i 0,76 % ludności województwa.

Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,11 %, osoby w wieku produkcyjnym 60,29 %, a w wieku poprodukcyjnym 20,63 %.

Bezrobocie - Według stanu na 31 grudnia 2023 r. stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 8,9 % i wzrosła w porównaniu do 2022 r. o 0,3 %. Dla województwa wynosi 7,1 % (mniej o 0,3 % w porównaniu do 2022 r.), dla kraju 5,1 %, o 0,1 % mniej niż w 2022 r.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Mieście Rypin wynosiła 501 osób (wzrost o 1,02% w porównaniu do 2022 r.), w tym 67,48 % stanowiły kobiety.

Udział długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) w stosunku do ogólnej liczby osób bezrobotnych wyniósł 52,69 %.

Bezrobotni:

- do 30 roku życia 124 osoby (76 kobiet), w tym do 25 roku życia 76 osób (44 kobiety)
- długotrwale bezrobotni 264 osoby (194 kobiety)
- powyżej 50 roku życia 126 osób (68 kobiet)
- niepełnosprawni 41 osób (28 kobiet)

Bezrobotni z podziałem na wykształcenie:

- wyższe 31 osób (20 kobiet)
- policealne i średnie zawodowe 112 osób (80 kobiet)
- średnie ogólnokształcące 52 osoby (36 kobiet)
- zasadnicze zawodowe 109 osób (67 kobiet)
- gimnazjalne i poniżej 197 osób (105 kobiet)

Oświata - W 2023 r. na terenie Miasta Rypin funkcjonowało łącznie 7 placówek szkolnych oraz 3 przedszkola prowadzone przez organy samorządu terytorialnego /miasto i powiat/ oraz 1 niepubliczne przedszkole.

- Przedszkole Miejskie Nr 1 /161dzieci/
- Przedszkole Miejskie Nr 2 /250 dzieci/
- Przedszkole Miejskie Nr 3 „Niezapominajka” /142 dzieci/
- Niepubliczne Przedszkole „Chatka Puchatka” /41 dzieci/
- Szkoła Podstawowa Nr 1 /667 uczniów/
- Szkoła Podstawowa Nr 3 /605 uczniów/
- Liceum Sztuk Plastycznych /65 uczniów/
- Zespół Szkół Nr 1 w Rypinie / Liceum Ogólnokształcące – 562 uczniów/
- Zespół Szkół Nr 2 w Rypinie /Technikum – 691 uczniów, Branżowa Szkoła I stopnia – 286 uczniów, LO dla dorosłych – 73 słuchaczy/
- Zespół Szkół Nr 3 w Rypinie /Technikum – 615 uczniów/
- Zespół Szkół Nr 5 w Rypinie /Szkoła Podstawowa – 79 uczniów, Branżowa Szkoła I stopnia – 9 uczniów, Szkoła Przesposabiająca do Pracy – 32 uczniów, Szkoła Muzyczna I stopnia - 64 uczniów, oddział przedszkolny – 23 dzieci/

Dane dotyczące stanu uczniów podawane są na dzień 30 września 2023 r. Placówki szkolne znajdujące się na terenie Miasta są wyposażone w pracownie komputerowe, a także w infrastrukturę niezbędną do uprawiania sportów i rekreacji. Przy szkołach podstawowych funkcjonują świetlice szkolne.

Zadania z zakresu kultury i sportu na terenie Miasta Rypina realizują następujące placówki:

- Rypiński Dom Kultury z siedzibą przy ul. Warszawska 8;
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Sportowa 41;
- Miejsko - Powiatowa Biblioteka Publiczna, ul. Warszawska 20;
- Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej, ul. Warszawska 20,
- Rypińskie Centrum Sportu ul. Dworcowa 11.

Jednocześnie na terenie Miasta Rypina działają liczne stowarzyszenia i organizacje prospołeczne i pozarządowe, w tym kluby sportowe i wolontariat, wspierające rozwój społeczno-kulturalny i sportowy mieszkańców oraz zapewniające ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu, np.

- Dobrzyński Uniwersytet Ludowy, ul. Warszawska 28, 87-500 Rypin
- Dobrzyński Uniwersytet Trzeciego Wieku, ul. Kościuszki 10, 87-500 Rypin
- Klub Seniora "Srebrny Włos", ul. Kościuszki 10, 87-500 Rypin
- Klub Seniora "Wrzosa", ul. Kościuszki 10, 87-500 Rypin

Na terenie Rypina **opiekę medyczną** dla mieszkańców Miasta zapewniają następujące placówki zlokalizowane na terenie Rypina:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rypinie,
- NZOZ Eskulap,
- NZOZ DORMED.

Szpital Powiatowy w Rypinie w swoich strukturach posiada następujące oddziały, pracownie i samodzielne komórki organizacyjne: Oddział Chirurgii Ogólnej i Urazowej, Oddział Chirurgii Urazowo- Ortopedycznej, Oddział Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Kardiologicznym, Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Oddział Pediatriczny z Pododdziałem Noworodkowym, Oddział Położniczo- Ginekologiczny, Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej, Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej, Oddział Chirurgii Jednego Dnia, Oddział Pomocy Doraźnej, Oddział Medycyny Paliatywnej, Zakład Opiekuńczo- Lecznicy, Blok Operacyjny, Izba Przyjęć, Laboratorium Analityczne, Pracownia RTG I USG, Pracownia TK, Pracownia Mammograficzna, Pracownia Endoskopowa, Pracownia Fizjoterapii i EKG, Apteka Szpitalna, Prosektorium.

Na terenie Miasta funkcjonuje 7 aptek, które zapewniają mieszkańcom dostęp do środków farmaceutycznych.

3.2. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej.

Na terenie Miasta Rypin oprócz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie, funkcjonują następujące ośrodki wsparcia dla osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej:

- **Środowiskowy Dom Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Rypinie**, wspiera osoby potrzebujące w osiągnięciu życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem oraz w odzyskaniu samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Aby osiągnąć wyżej wskazane rezultaty, Dom Samopomocy realizuje zadania mające na celu podniesienie poziomu sprawności pozwalającej na korzystanie z oferty domu, stanu fizycznego i psychicznego, a także kontynuowanie indywidualnego planu postępowania wspierająco - rehabilitacyjnego.

- **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rypinie** – celem działania jest realizacja zadań w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika. Uczestnictwo w zajęciach ma dostosować osoby potrzebujące do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Rehabilitacja realizowana jest przede wszystkim w formie terapii zajęciowej. Uczestnicy warsztatów mają do dyspozycji sześć pracowni oraz salę rehabilitacji ruchowej. Dla każdego podopiecznego ustalany jest indywidualny program rehabilitacji.

- **Świetlice terapeutyczne** zlokalizowane przy ulicach Podlesia 4 i Kościuszki 10, działające w strukturze organizacyjnej MOPS.

Ze wsparcia świadczonego przez Świetlice terapeutyczne w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ciągu 2024 r. skorzystało 47 dzieci.

Świetlice realizowały zadania:

I. Opiekuńczo – wychowawcze

1. Zapewnienie dzieciom poczucia bezpieczeństwa.
2. Pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzinnych i osobistych.
3. Wyrabianie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych.
4. Poznanie zasad zachowania się w miejscach publicznych.
5. Nabranie szacunku dla pracy ludzkiej.
6. Nauka tolerancji wobec innych ludzi.
7. Wpajanie zasad higieny osobistej.

II. Organizowanie warunków sprzyjających nauce:

1. Wprowadzanie zasad sprzyjających odrabianiu lekcji.
2. Pomoc w odrabianiu lekcji domowych.
3. Pomoc w nauce – niwelowanie braków z różnych przedmiotów.
4. Rozwój indywidualnych zainteresowań.

III. Rozwijanie zainteresowań plastycznych i muzycznych:

1. Zapoznanie dzieci z różnymi technikami plastycznymi.
2. Wyrażanie uczuć, doznań, cech osobowości w różnych formach.

3. Rozwój wyobraźni twórczej.
4. Wyrabianie umiejętności słuchania muzyki.
5. Poznawanie różnych gatunków muzyki.
6. Wykorzystywanie prac plastycznych do zajęć terapeutycznych.

IV. Promowanie zdrowego stylu życia:

1. Przyswajanie wiedzy o zdrowiu.
2. Odpoczynek – czynnik działający na psychikę i zdrowie.
3. Przyroda jako czynnik oddziaływania na wychowanie, kształcenie właściwego stosunku do świata przyrody.
4. Książki, czasopisma, prasa jako czynniki kulturotwórcze.
5. Poznawanie kultury naszego regionu.
6. Uczenie się konstruktywnych metod spędzania czasu wolnego.

V. Organizowanie imprez okolicznościowych.

VI. Zajęcia terapeutyczne:

1. Udzielenie pomocy w odreagowywaniu emocji i napięć powstających na skutek wzrastania w urazowym środowisku domowym oraz niepowodzeń szkolnych i społecznych.
2. „Przepracowanie” podstawowych urazów przejawianych przez uczestników w relacjach z rówieśnikami i dorosłymi oraz w realizacji różnego typu zadań zarówno indywidualnych jak i grupowych.
3. Poznawanie emocji i sposobów radzenia sobie z nimi.
4. Diagnoza własnych i cudzych potrzeb.
5. Uczenie się współpracy i dbanie o swoją autonomię.
6. Uczenie się lepszego pełnienia różnych ról.
7. Uczenie się korzystania ze swoich mocnych stron.
8. Uczenie się rozwiązywania konfliktów.
9. Poznawanie mechanizmów uzależnień oraz faz choroby alkoholowej, poznawanie zachowań w rodzinie wskazujących na współzależnienie tych członków rodziny, którzy sami nie nadużywają alkoholu.
10. Uczenie się umiejętności asertywnych.

Zarządzeniem Nr 3/2024 Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie z dnia 30 lipca 2024 roku wprowadzono „Standardy ochrony nieletnich w Świetlicach terapeutycznych działających przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Rypinie”.

Standardy ochrony nieletnich są jednym z elementów systemu rozwiązania ochrony małoletnich i stanowią formę zabezpieczenia dzieci przed różnymi formami przemocy w sytuacjach podejrzenia lub krzywdzenia małoletnich.

Opracowane Standardy ochrony małoletnich, stanowią zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa.

Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rypinie . Komisja inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, a także z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Jednocześnie Komisja pełni funkcje doradczo-konsultacyjne w zakresie realizacji „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla miasta Rypina”, prowadzi kontrolę przestrzegania warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, podejmuje czynności w zakresie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz kieruje na badania przez biegłego psychologa i psychiatrę w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego.

Punkt informacyjno – konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin w Rypinie realizuje działania, które zmierzają do zmniejszania się skali zjawisk patologicznych, jakimi jest nadużywanie alkoholu. Podejmuje działania o charakterze profilaktycznym, informacyjnym, edukacyjnym oraz terapeutycznym i interwencyjnym, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży .Osobom i rodzinom, w których występują problemy alkoholowe udzielana jest pomoc psychospołeczna, prawna i terapeutyczna oraz pomoc na rzecz powrotu do społeczności.

Klub Abstynenta „Krokus” w Rypinie, w którym uczestnicy uzależnieni od alkoholu poprzez udział w regularnych spotkaniach, i indywidualne korzystanie z zaleceń programu wspierają się wzajemnie w procesie zdrowienia.

Mieszkanie interwencji kryzysowej - w dniu 2 stycznia 2023 r. Powiat Rypiński oraz Miasto Rypin i wszystkie Gminy wiejskie Powiatu Rypińskiego podpisały Porozumienie dotyczące utworzenia mieszkania interwencji kryzysowej oraz jego wyposażenia i bieżącego utrzymania. Mieszkanie służy zapewnieniu pomocy w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej /w szczególności w sytuacji zaistnienia przypadków przemocy w rodzinie/ mieszkańcom Gmin - stron niniejszego porozumienia.

Dzienny Dom Pobytu Senior + w Rypinie swoją działalność rozpoczął z dniem 1 sierpnia 2021 roku i jest miejscem dla osób starszych, samotnych i chorych. Aktywizuje społecznie i indywidualnie. Pomaga zorganizować i wypełnić dzień osobom, które zaprzestały aktywności zawodowej. Dom Dziennego Pobytu oprócz towarzystwa innych osób, zapewnia zajęcia w różnych dziedzinach a także podstawową opiekę medyczną. W Dziennym Domu Pobytu Seniorzy mogą spędzać czas Od 7.30 do 15.30. Zakres działalności Dziennego Domu Pobytu jest bardzo szeroki, pomaga zorganizować czas w ciągu dnia, zaspokoić potrzeby towarzyskie i kulturalne, dbać o kondycję fizyczną i psychiczną. Seniorzy tutaj aktywnie spędzają czas. Uczestnicząc w zajęciach organizowanych w dziennym domu rozwijają swoje zainteresowania, nabywają nowe umiejętności, które pozwalają na reaktywację społeczną osób starszych i chorych. Przebywanie w dziennym domu to przede wszystkim przeciwdziałanie izolacji i samotności osób starszych i niepełnosprawnych. Bardzo ważna jest również integracja międzypokoleniowa jak również zabezpieczenie dostępu do oferty kulturalnej

i krajoznawczej. Forma wsparcia dziennego jest skierowana do osób starszych, które z różnych powodów nie mogą lub nie chcą przebywać same w domu. Ideą wsparcia dziennego jest zapewnienie osobom starszym opieki od godzin porannych do popołudniowych, od poniedziałku do piątku. Pobyt dzienny prowadzony jest nie tylko przez wykwalifikowanych i doświadczonych terapeutów, psychologów i innych specjalistów. Zapewnienie całodiennej opieki jest dużym obciążeniem dla opiekunów, którzy mogą zyskać choć trochę cennego czasu dla siebie. Dzięki takiemu rozwiązaniu opiekunowie mają także możliwość połączenia własnej pracy zawodowej z opieką nad chorym członkiem rodziny. Ponadto nie muszą martwić się o to, co ich bliscy robią pod ich nieobecność w domu. Pobyt dzienny jest zorganizowany w taki sposób, aby osoby starsze spędzały dzień aktywnie i ciekawie, w gronie innych osób w swoim wieku. Głównym celem zajęć jest aktywizacja podopiecznych, podtrzymywanie zachowanych umiejętności oraz wspieranie jak największej samodzielności w codziennym życiu. Odbywa się to poprzez wykorzystywanie różnorodnych metod terapeutycznych. Najważniejsze jednak jest, aby wszystkie formy zajęć były dopasowane do indywidualnych potrzeb, możliwości i zainteresowań podopiecznych. Terapia zajęciowa polega na wykonywaniu rozmaitych czynności, które tak dawniej, jak i teraz sprawiają osobom starszym przyjemność. Do czynności tych mogą należeć haftowanie, szydełkowanie, robienie na drutach, majsterkowanie, pielęgnacja roślin, praca w ogródku czy prace domowe. Terapia zaspokaja psychospołeczne potrzeby osób chorych, podtrzymuje zachowane umiejętności, a także przeciwdziała występowaniu zaburzeń zachowania i daje poczucie „bycia potrzebnym”. Wyznaczony jest także czas na ćwiczenia ruchowe oraz relaksację. Ćwiczenia ogólnie usprawniające mają na celu utrzymanie dobrej sprawności fizycznej. Ponadto mają one pozytywny wpływ na wszystkie układy organizmu człowieka. Szczególnie atrakcyjne są zajęcia ruchowe prowadzone na świeżym powietrzu, połączone z ćwiczeniami oddechowymi i elementami gimnastyki mózgu czyli ćwiczeń fizycznych mających dobroczynny wpływ na pracę mózgu. Natomiast trening relaksacyjny stosowany jest w celu rozładowania napięcia mięśniowego i emocjonalnego – pozwala się odprężyć, wyciszyć i obniżyć poziom stresu.

Dom Dziecka w Rypinie istnieje od 22 sierpnia 1962 roku. Wówczas to, stawiając w stan likwidacji Państwowy zakład Specjalny dla Nieuleczalnie Chorych. Wydział Oświaty i Kultury Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Rypinie przejął budynek i całą posiadłość, lokując w przejętej posesji Państwowy Dom Dziecka. Powstanie placówki opiekuńczej w tej części ówczesnego województwa bydgoskiego było zgodne z polityką opiekuńczą Ministerstwa Oświaty tamtego okresu. Wzięto pod uwagę fakt, iż powiat rypiński oraz sąsiadujące z nim powiaty: lipnowski i golubsko-dobrzyński nie prowadziły domów dziecka, zaś powiat brodnicki dysponował wówczas jedynie domem dla dziewcząt. Na posesji naszego Domu znajduje się gmach główny, w którym mieszkają dzieci, garaże oraz zabudowania gospodarcze. W obejściu znajdują się boiska sportowe, siłownia na powietrzu, plac zabaw dla młodszych dzieci, mały park oraz zieleńce. W Utrzymaniu terenów wokół domu zajmują się wychowankowie. Budynek główny, zamieszkiwany przez dzieci, pochodzi z lat dwudziestych poprzedniego stulecia. W roku utworzenia dom został obliczony na 76 wychowanków. Były 4 grupy wychowawcze utworzone według kryteriów płci i wieku. W trosce o stworzenie warunków jak najbardziej odpowiadających domowi rodzinnemu, utworzono 3 grupy wychowawcze dzieląc duże sale na 3 i 4-osobowe pokoiki, stabilizując każdą grupę w osobnym segmencie budynku. Obecnie jest 14 wychowanków od 4 do 19 lat. Przez okres 60 lat w placówce przebywało 687 wychowanków.

Na terenie posesji powstała **Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Specjalistyczno-Terapeutycznego w Rypinie**, która funkcjonuje od 1 kwietnia 2021 r. Przeznaczona jest dla 14 wychowanków powyżej 10 roku życia, legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagających stosowania specjalistycznych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii oraz wymagających wyrównania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych.

3.3. Zjawisko przemocy domowej w środowisku lokalnym

Podstawę do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie w Mieście Rypin stanowią przede wszystkim informacje gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny w Rypinie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie, jak również informacje pozyskane od instytucji współpracujących w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie tj. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rypinie, Komenda Powiatowa Policji w Rypinie, Prokuratura Rejonowa w Rypinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Rypinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie oraz Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przemocą – Fundacja DiesMei w Rypinie.

Dane KPP Rypin

Liczba przeprowadzonych interwencji domowych

2021	2022	2023	2024
245	116	53	40

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart

2021	2022	2023	2024
12	17	22	13

Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych zakończonych aktem oskarżenia

2021	2022	2023	2024
2	3	5	4

Liczba postępowań przygotowawczych zakończonych umorzeniem wobec braku znamion przestępstwa

2021	2022	2023	2024
4	3	3	6

Dane Prokuratury Rejonowej w Rypinie

Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie

2021	2022	2023	2024
47	53	50	29

Liczba aktów oskarżenia do Sądu

2021	2022	2023	2024
10	16	16	6

Liczba spraw z aktem oskarżenia z wnioskiem o dobrowolne poddanie się karze

2021	2022	2023	2024
1	0	0	0

Liczba spraw z aktem oskarżenia i wyrokiem skazującym

2021	2022	2023	2024
0	1	0	6

Dane Sądu Rejonowego w Rypinie – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej

Wykonanie kary ograniczenia wolności z czyn z art. 207 par. 1 kk

2021	2022	2023	2024
1	1	3	4

W tym przeprowadzono w 2021 r 1 dozór na podstawie orzeczenia sądu, w 2022r. 3 dozory natomiast w 2023 – 5 dozorów i 2024 – 7 dozorów

W 2023 roku zastosowano wobec 3 osób kontrolę środków karnych orzeczonych przy skazaniu za czyn z art. 207, a w 2024 roku- 8.

Dane Lokalnego Punktu Pokrzywdzonych Przepięstwem w Rodzinie (Fundacja Dies Mei)

Liczba osób i rodzin, które zgłosiły się do punktu

2021	2022	2023	2024
38/19	9/3	39/14	32

Dane MOPS Rypin

Liczba założonych NK w tym kontynuacja z roku poprzedniego

2021	2022	2023	2024
13/6	23/7	23/12	15/9

W 2021 roku wystosowano 2 wnioski do Sądu o ingerencję we władzę rodzicielską z powodu przemocy, 4 wnioski do MKRPA w Rypinie o leczenie osób stosujących przemoc, 7 rodzin skorzystało ze wsparcia psychologa, 2 rodziny skorzystały z wsparcia radcy prawnego. Wszystkie osoby zostały objęte wsparciem pracownika socjalnego w formie pracy socjalnej. 2 rodziny skorzystały z pomocy materialnej MOPS której głównym powodem była przemoc w rodzinie

Z Mieszkania Interwencji Kryzysowej skorzystały 2 kobiety oraz 6 dzieci.

W 2022 roku wystosowano 1 wniosek do Sądu o ingerencję we władzę rodzicielską z powodu przemocy w rodzinie, 1 wniosek do Prokuratury o skierowanie na leczenie odwykowe osób stosujących przemoc w rodzinie, 3 zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy w rodzinie. 5 rodzin skorzystało z pomocy materialnej MOPS której głównym powodem była przemoc w rodzinie

Z Mieszkania Interwencji Kryzysowej skorzystały 2 kobiety i 2 dzieci

W 2023 roku skierowano 2 wnioski do Sądu o zabezpieczenie dzieci w trybie nagłym, a także przekazano 2 sprawozdania i 2 informacje pracownika socjalnego. Z Mieszkania Interwencji Kryzysowej skorzystała 1 kobieta i 1 dziecko. 8 rodzin skorzystało z pomocy materialnej MOPS której głównym powodem była przemoc w rodzinie.

W 2024 roku w przypadku 69 rodzin współpracowano z sądem, policją, placówkami oświatowymi w celu wypracowania wspólnych działań na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem (w tym przemocą). Wystosowano 6 wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dziecka z uwagi na trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziców, 1 informację pracownika socjalnego i asystenta rodziny do Sądu, 1 wniosek do Sądu o zabezpieczenie dzieci, 1 wniosek do Sądu o zniesienie współpracy z asystentem rodziny, 1 zawiadomienie do prokuratury o możliwości popełnienia czynu zabronionego z art. 200 KK, 3 zawiadomienia do prokuratury o możliwości popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy w rodzinie oraz 1 wniosek do Sądu o przyznanie nadzoru kuratora. 22 osób skorzystało z wsparcia psychologa w MOPS. Zapewniono również wsparcie i pomoc prawną przez radcę prawnego – 38 porad. Wszystkie rodziny objęto wsparciem pracownika socjalnego w formie pracy socjalnej. Z pomocy materialnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rypinie skorzystały 4 rodziny, których głównym powodem była przemoc w rodzinie.

W 2024 roku z Mieszkania Interwencji Kryzysowej z terenu miasta Rypin nie korzystała żadna osoba.

Ponoszono koszty utrzymania mieszkania w gotowości.

Od 2020 roku świat, jak i Polska mierzyła się z trwającą pandemią COVID-19 wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Izolacja społeczna wpłynęła na zwiększenie agresji w domach. Należy zwrócić uwagę, że większość wszczętych procedur NK została założona przez Policję. Wynika z tego, iż to Policja była na pierwszej linii w kontakcie z osobami potrzebującymi wsparcia.

W latach 2021-2024 na terenie miasta Rypin nie przeprowadzono warsztatów ani programów profilaktycznych skierowanych do społeczności lokalnej związanych z tematem przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Nie nałożono również na skazanych obowiązku uczestnictwa w Programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w związku z czym program nie był realizowany.

Wszystkie grupy zawodowe zaangażowane w problematykę przemocy w rodzinie poszerzały wiedzę poprzez udział w szkoleniach, głównie online.

ROZDZIAŁ IV

Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie odgrywa zintegrowana metoda typu SWOT. Jest to narzędzie badawcze kompleksowo określające mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, niezbędne do zdiagnozowania obecnej sytuacji oraz prognozowanych skutków. Polega ona na zidentyfikowaniu czterech wymienionych grup czynników i określeniu ich wpływu pozytywnego, jak i negatywnego na sytuację w mieście Rypin. Poniższe dane zostały zebrane dzięki danym zastanym, a także diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w mieście Rypin.

MOCNE STRONY

- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- dobre rozeznanie i doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami.
- działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego oraz monitorowanie rodzin, osób potrzebujących pomocy,
- wypracowany system współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny (MOPS, PCPR , Policja, Sąd, służba zdrowia, oświata).
- wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”,
- dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz potrzebujących pomocy.
- funkcjonowanie Lokalnego Punktu Przeciwdziałania Przemocy (Fndacja Dies Mei)

SŁABE STRONY

- zjawisko przemocy, które jest silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy,
- odczuwalne skutki pandemii poprzez zwiększenie założeń procedury „Niebieska Karta”,
- nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- występowanie zjawiska przemocy rówieśniczej,
- wzrost liczby zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży

SZANSE

- zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej,
- zwiększenie wiedzy mieszkańców na temat przeciwdziałania cyberprzemocy,
- ograniczenie występowania zjawiska przemocy domowej w środowisku lokalnym,
- możliwość realizowania programów profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- podnoszenie umiejętności i kompetencji służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
- rozpowszechnianie i promowanie działań wspierających rodziny

- realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania środków finansowych
- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę

ZAGROŻENIA

- istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dotyczące przemocy domowej,
- brak reakcji społeczeństwa na występującą przemoc domową,
- niechęć do współpracy osób doznających przemocy domowej,
- możliwość wypalenia zawodowego wśród służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej,
- uzależnienia m.in. od alkoholu wpływające na występowanie przemocy domowej,
- słabnięcie więzi rodzinnej, umiejętności komunikacyjnych, rozwiązywania konfliktów poprzez spędzanie czasu w sieci, przed ekranem urządzeń elektronicznych,
- postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych

ROZDZIAŁ V

Adresaci i realizatorzy Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Miasta Rypin na lata 2025 – 2030 skierowany jest do:

- społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- osób dotkniętych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Program będzie realizowany w latach 2025-2030 przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rypinie we współpracy z lokalnym samorządem, instytucjami organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, które zajmują się kwestiami przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W celu sprawnego i skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie konieczna jest partnerska współpraca między instytucjami nadzorującymi i realizującymi zadania w tym zakresie.

Przy realizacji programu współpracować będą następujące podmioty:

- Zespół Interdyscyplinarny w Rypinie,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rypinie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie,
- Policja,
- Prokuratura Rejonowa w Rypinie,
- Sąd Rejonowy w Rypinie,
- Placówki służb zdrowia,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny.

ROZDZIAŁ VI

Cele i zadania Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025-2030

Głównym celem wyznaczonym w Programie jest:

ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ ZMNIJSZENIE SKALI TEGO ZJAWISKA NA TERENIE MIASTA RYPIN.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych.

1. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Kierunki działań:

- zapewnienie wsparcia i pomocy dla osób doznających przemocy domowej.
- przygotowanie i upowszechnianie informacji na temat lokalnej oferty pomocy dla osób z doznających przemocy domowej,
- udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej osobom doznającym przemocy domowej,
- udzielenie specjalistycznego poradnictwa dla osób doznających przemocy domowej, w tym z zakresu prawnego, socjalnego,
- udzielanie pomocy i wsparcia małoletnim doznającym przemocy domowej,
- współpraca pracownika socjalnego z osobami doznającymi przemocy domowej na podstawie indywidualnego planu pomocy

Termin realizacji:

- 2025-2030

Wskaźniki:

- liczba wszczętych procedur Niebieska Karta
- liczba osób doznających przemocy
- liczba udostępnionych materiałów informacyjnych, publikacji,
- liczba złożonych wniosków do Sądu Rejonowego w Rypinie i Prokuratury
- liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia dla osób doświadczających, przemocy w rodzinie
- liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad z osobami potrzebującymi wsparcia,
- liczba osób korzystająca ze specjalistycznych porad,
- liczba powołanych GDP
- liczba wizyt w środowisku przez pracownika socjalnego w ramach procedury NK,

2. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Kierunki działań

- kierowanie do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym,
- organizowanie rozmów motywacyjnych z osobami stosującymi przemoc domową,

- stosowanie wobec osób stosujących przemoc domową sądowego zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym lub zbliżania się do niego oraz nakazu opuszczenia lokalu.
- współpraca przedstawicieli policji z osobą stosującą przemoc domową na podstawie indywidualnego planu pomocy

Termin realizacji

- 2025-2030

Wskaźniki

- liczba zorganizowanych programów korekcyjno- edukacyjnych,
- liczba zorganizowanych programów psychologiczno- terapeutycznych,
- liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno- edukacyjnym,
- liczba osób uczestniczących w programie psychologiczno- terapeutycznych,
- liczba osób zobowiązanych do leczenia odwykowego,
- liczba osób, wobec których został wydany zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym lub zbliżania się do niego oraz nakazu opuszczenia lokalu,
- liczba osób, które ukończyły program
- liczba wizyt w środowisku przez przedstawicieli policji w ramach procedury NK,

3. Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Kierunki działań

- finansowanie i realizowanie warsztatów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży w szkołach, w obszarze przeciwdziałania powstawaniu przemocy, w tym także poznanie możliwości form pomocy, z której mogą skorzystać młode osoby doświadczające przemocy domowej jak i doświadczające przemocy ze strony rówieśników lub będące świadkami przemocy,
- realizowanie programów profilaktycznych w placówkach oświatowych dotyczących przeciwdziałania cyberprzemocy, a w szczególności edukowanie uczniów z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu,
- organizowanie szkoleń dla rodziców, które będą pogłębiać ich wiedzę na temat przeciwdziałania przemocy domowej, a także cyberprzemocy,
- prowadzenie akcji promujących życie rodzinne bez przemocy, szczególnie poprzez finansowanie spotkań, pogadanek, warsztatów profilaktyki przemocy domowej, rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne,

Termin realizacji

- 2025-2030

Wskaźniki

- liczba przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- liczba lokalnych placówek i instytucji rozpowszechniających materiały edukacyjno-informacyjne na temat przemocy domowej oraz cyberprzemocy,
- liczba zorganizowanych działań dla społeczności lokalnej,

4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Kierunki działań

- systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb, podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy domowej w mieście Rypin poprzez wypracowanie aktywnej współpracy placówek oświatowych, służby zdrowia, miejskiej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, sądu rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych,

Termin realizacji

- 2025-2030

Wskaźniki

- liczba przeprowadzonych szkoleń dla przedstawicieli służb,
- liczba posiedzeń ZI i grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba zorganizowanych wspólnie działań

ROZDZIAŁ VII

Finansowanie, monitoring oraz realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025 – 2030

Przewiduje się, że zadania realizowane w ramach Programu zwiększą skuteczność pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym lub dotkniętym przemocą poprzez:

1. Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Zminimalizowanie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.
4. Podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.
5. Podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Monitorowanie odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Raport w formie sprawozdania będzie corocznie przedkładany Burmistrzowi Miasta Rypin w terminie do dnia 31 marca.

Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów szczegółowych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb.

Finansowanie Programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Miasta Rypin, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. ZAKOŃCZENIE

Problem przemocy może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany.

Bardzo ważne jest, aby w dalszym ciągu kontynuować działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizować zadania, które nakłada na Miasta i Gminy Ustawodawca.

Należy przede wszystkim rozpoznawać potrzeby osób uwikłanych w problem przemocy, jak również wspierać specjalistów, którzy realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dostosowanie rozwiązań programowych do faktycznie występujących problemów, z jakimi borykają się rodziny zagrożone kryzysem jest jednym z podstawowych założeń programu. Dzięki temu jego realizacja w znacznym stopniu zwiększy efektywność działań profilaktycznych oraz wspierających w sytuacjach problemowych, podejmowanych przez różne podmioty na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i przywrócenia rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania.

Szczególne znaczenie ma rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej, dające gwarancję skuteczności podejmowanych działań w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy i ochronie ofiar przemocy.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizowanie zadań zawartych w prezentowanym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Miasta Rypin na lata 2025 – 2030 przyczyni się do podnoszenia świadomości społecznej, która konieczna jest aby przemoc była ujawniana i aby możliwe było podjęcie właściwych środków pomocy dla potrzebujących i zapobieganie kolejnym aktom przemocy.